

Bilag om vejledning og brobygning i overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelserne¹

I. Baggrund

a. Vejledningsreformen

Vejledningssystemet for børn og unge er blevet ændret og forenklet med virkning fra 1. august 2004. Vejledningen om valg af uddannelse og erhverv er blevet samlet i et mere sammenhængende system, som er uafhængigt af de enkelte uddannelser, institutioner og sektorer.

Vejledningen skal efter loven:

- Bidrage til, at valg af uddannelse og erhverv bliver til størst mulig gavn for den enkelte og for samfundet.
- I særlig grad målrettes unge med særlige behov for vejledning.
- Inddrage såvel den enkeltes interesser og personlige forudsætninger som det forventede behov for uddannet arbejdskraft og selvstændige erhvervsdrivende.
- Bidrage til, at frafald og omvalg begrænses mest muligt.
- Bidrage til, at den enkelte selv kan søge og anvende informationer om valg af uddannelse, uddannelsesinstitution og fremtidig beskæftigelse.
- Være uafhængig af sektor- og institutionsinteresser.
- Have højere kvalitet og mere professionalisme.

Vejledningen har efter reformen tre nye forankringspunkter:

1. En virtuel vejledningsportal (www.ug.dk). Portalen rummer informationer om uddannelse, job mv.
2. *Studievalg*- Ansvar for vejledning om videregående uddannelse og erhverv er blevet samlet i Undervisningsministeriet og udføres af 7 studievalgscentre.
3. *Ungdommens Uddannelsesvejledning*. Vejledningen om valg af ungdomsuddannelser og erhverv er blevet samlet i Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU), som kommunerne har ansvaret for. Der er oprettet 46 UU'ere.

Derudover er der etableret en ny vejlederuddannelse på diplomniveau, et videnscenter for vejledning og undervisningsministerens dialogforum for uddannelses- og erhvervsvejledning.

b. Det kommunale ansvar

Elever i folkeskolen skal vejledes om valg af ungdomsuddannelse og erhverv på den enkelte skole og i tilknytning til undervisningen. Ansvar for vejledning om ungdomsuddannelse og erhverv er flyttet fra

¹ Arbejdspapiret er udarbejdet af Sekretariatet for ministerudvalget for Danmark i den globale økonomi. Papirerne er sendt til Globaliseringsrådet som faktuel baggrund for Globaliseringsrådets diskussioner. Globaliseringsrådet kan ikke tages til indtægt for arbejdspapirerne.

folkeskolerne, kommunernes ungdomsvejledning og ungdomsuddannelsesinstitutionerne og er blevet samlet i Ungdommens Uddannelsesvejledning under kommunalt ansvar.

Der er oprettet 46 UU'ere på landsplan – de fleste i kommunale fællesskaber. UU'erne skal samarbejde med folkeskolen og ungdomsuddannelsesinstitutionerne og med andre relevante parter, bl.a. repræsentanter fra arbejdsmarkedet.

Ungdommens Uddannelsesvejledning har følgende opgaver:

- Ansvar for og forestå vejledningen om valg af ungdomsuddannelse og erhverv for elever i folkeskolen (den mest omfangsrige opgave). Fra 1. august 2007 varetages vejledningen af elever på fri-skoler tillige af Ungdommens Uddannelsesvejledning.
- Opsøgende aktiviteter for at tilbyde vejledning til unge under 19 år, der ikke er i en tilfredsstillende vejlednings-, undervisnings- eller beskæftigelsesmæssig situation. Vejledningen er et tilbud til den unge og skal tilbydes mindst 2 gange årligt indtil den unge er i en tilfredsstillende situation.
- Tilbud om vejledning til unge mellem 19 og 25 år, hvis de henvender sig herom.
- Tage stilling til, om en ansøger til en produktionsskole tilhører skoleformens målgruppe som, en forudsætning for, at den unge kan optages med tilskud.

Vejledningen kan foregå både individuelt og kollektivt, og der er desuden mulighed for at tilrettelægge brobygningsforløb, som forbereder til en ungdomsuddannelse.

Ungdommens Uddannelsesvejledning har desuden fået tillagt følgende opgaver som et led i en politisk aftale af 17. juni 2005 om regeringens integrationsplan: Opsøgende vejledning af forældre til unge mellem 15 og 17 år, øget ansvarlighed af forældre og omlægning af børnefamilieydelsen, så den kun gives til 15 – 17 årige, hvis børnene er i gang med en ungdomsuddannelse.

II. Brobygning

a. Hvad er brobygning

Brobygningsforløb er sammensatte vejlednings- og undervisningsforløb i overgangen mellem grundskolen og ungdomsuddannelserne. Formålet med brobygning er at give den unge bedre mulighed for og lyst til at vælge og gennemføre en ungdomsuddannelse og at udvikle den unges faglige og personlige kompetence, herunder valgkompetence. Brobygningsordningen trådte i kraft den 14. juni 1995.

Brobygningsforløb **kan** tilbydes unge under 19 år, der har afsluttet grundskolens 9. klasse – eller opfyldt undervisningspligten på anden måde. Ungdommens uddannelsesvejledning initierer og koordinerer ordningen på kommunalbestyrelsens vegne og samarbejder med skolerne. Brobygningen varer fra 4 – 40 uger.

Et brobygningsforløb afvikles efter en introduktionsmodel eller en integrationsmodel. Et typisk forløb efter introduktionsmodellen består af 36 uger i en kommunal 10. klasse og 4 uger på en erhvervsskole. Et typisk forløb efter integrationsmodellen består af 40 uger, hvoraf 3 dage om ugen gennemføres i en kommunal 10. klasse og 2 dage om ugen på en erhvervsskole.

b. Hvordan bruges brobygning

Evalueringen af 10. klasseloven i 2003 fra Rambøll viser, at ca. halvdelen af alle elever har deltaget i brobygningsforløb, de fleste én gang.

Tabel 1: Omfanget af elevernes deltagelse i brobygningsforløb (N=5.264 elever)

	Ja, én gang i alt	Ja, det er en fast del af min linje	Ja, to gange	Ja, mere end to gange	Ja i alt	Nej	Ved ikke	Antal
Total	36%	6%	4%	1%	47%	50%	3%	5.264
Alm. Folkeskole, der tilbyder 10. klasse	49%	8%	6%	2%	65%	32%	2%	842
10. klassemiljø	52%	11%	6%	3%	72%	27%	3%	623
10. klassecenter	69%	12%	6%	1%	88%	12%	1%	1528
Fri grundskole	12%	1%	3%	1%	17%	80%	3%	250
Efterskole	3%	0%	0%	0%	3%	89%	6%	2.021

*Anm.: Spm.: Har du været i brobygning i løbet af 10. klasse?
Kilde: Evaluering af 10. klasseloven 2003, BR s. 135.*

Der er stor forskel på anvendelse af brobygning på forskellige skoletyper, der udbyder 10. klasse, idet de fleste elever i folkeskoler, der udbyder 10. klasse, 10. klassemiljøer, og 10. klasse centre, deltager i brobygning. Mens omvendt næsten ingen elever på frie grundskoler og efterskoler er i brobygning.

Brobygning er det vejledningsredskab, som 10. klasse eleverne fremhæver som det mest effektive til at hjælpe dem med at finde ud af, hvad de skal efter 10. klasse. 52 % af eleverne, der har været i brobygning, angiver, at det *i høj* eller *i meget høj grad* har hjulpet dem til at finde ud af, hvad de skal efter 10. klasse, jf. nedenstående tabel 2. Rambøll Management vurderer, at dette er en høj grad af effekt ved et enkelt vejledningsredskab af fire ugers varighed.

Tabel 2: Vejledningsredskabets effekt på afklaring af eleverne i 10. klasse

	I meget høj grad	I høj Grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke	Antal N
Brobygning	28%	24%	23%	9%	14%	1%	2.454
Praktikforløb	23%	18%	24%	14%	20%	2%	2.270
Obligatoriske selvvalgte opgave	18%	17%	25%	14%	23%	3%	5.266
Uddannelsesplanen	13%	22%	26%	21%	15%	3%	5.275

*Anm.: Spm.: Har praktikforløbet hjulpet dig til at finde ud af, hvad du skal efter 10. klasse? Har brobygningen hjulpet dig til at finde ud af, hvad du skal efter 10. klasse? Har den obligatoriske selvvalgte opgave hjulpet dig til at finde ud af, hvad du skal efter 10. klasse? Hvordan synes du følgende udsagn passer på din uddannelsesplan? Arbejdet med uddannelsesplanen har hjulpet mig til at finde ud af, hvad jeg skal efter 10. klasse².
Kilde: Evaluering af 10. klasseloven, 2003, sammenstilling af tabeller fra BR s. 117, 131, 140 og 145.*

Adspurgt om brobygningens effekt på afklaring fortæller mange elever, at det kan virke som både be- og afkræftelse af præferencer. Den stærke effekt fremkommer ved, at eleverne får relevante oplysninger om

² Spørgsmåls- og svarformuleringen er lidt anderledes for uddannelsesplanen, men det er samme skala – en 5 punkts skala med neutral midterkategori – der bliver brugt.

uddannelsesstederne i en praktisk kontekst. De får et godt billede af uddannelsesstederne, indhold i undervisningen, undervisningsform, socialt miljø mv.³

For eventuelle faktuelle spørgsmål: Chefkonsulent Per Beredholt Frederiksen, Undervisningsministeriet, telefon 33 92 53 94

³ Kortlægning af brobygningsordningen i Fyns Amt, 2004 s. 91, samt Evaluering af 10. klasseloven, 2003 s. 141